

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค(AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบเชิงสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการในการวิจัย คือ นิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 4,266 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 460 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 8 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค(AQ) ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของกัลยา เลิศสงคราม (2548) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเที่ยง .83 มุ่งวัดองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ด้านละจำนวน 5 ข้อ คือ 1) ด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค 2) ด้านความสามารถในการนำตนเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค 3) ด้านความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค 4) ด้านความสามารถอดทนต่ออุปสรรค

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ ดวงพร พันธุ์พิทักษ์ (2548) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเที่ยง .72 มุ่งวัดองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ด้านละจำนวน 4 ข้อ คือ 1) ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย 2) ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 3) ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

ฉบับที่ 3 แบบวัดการมุ่งอนาคต ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดการมุ่งอนาคตของ เมธยา คุณไทยสงค์ (2546) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มุ่งวัดองค์ประกอบ 1 ด้าน คือ การมุ่งอนาคต มีค่าความเที่ยง .84

ฉบับที่ 4 แบบวัดอัถมโนทัศน์ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดอัถมโนทัศน์ของ จันทรกานต์ ล้อประเสริฐพร (2544) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ มีค่าความเที่ยง .83 มุ่งวัดองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียนรู้ จำนวน 8 ข้อ 2) ด้านอารมณ์ จำนวน 9 ข้อ 3) ด้านความสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ

ฉบับที่ 5 แบบวัดความเครียด ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดความเครียดของเอ็ดมอน อินทร์จันทร์ (2544) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเที่ยง .93 มุ่งวัดองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ด้านละจำนวน 5 ข้อ คือ 1) ด้านความวิตกกังวล 2) ด้านความซึมเศร้า 3) ด้านความหงุดหงิด 4) ด้านลักษณะอาการที่เกิดขึ้นกับร่างกาย

ฉบับที่ 6 แบบวัดบุคลิกภาพ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดของ คอสตา และแมคเคอร์ (Costa & McCrae) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเที่ยง .86 มุ่งวัดองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านคือ 1) ด้านความหวั่นไหว จำนวน 4 ข้อ 2) ด้านการแสดงออก จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านความเปิดกว้าง จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการยอมรับ-ผู้อื่น จำนวน 5 ข้อ 5) ด้านการมีสติ จำนวน 5 ข้อ

ฉบับที่ 7 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวคิด แมคเคลล์แลนด์ (McClelland) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ มุ่งวัดองค์ประกอบ 1 ด้าน คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าความเที่ยง .90

ฉบับที่ 8 แบบวัดความรับผิดชอบ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดการแบ่งประเภทความรับผิดชอบของ ไชยรัตน์ ปรานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ มีค่าความเที่ยง .92 มุ่งวัดองค์ประกอบทั้ง 2 ด้าน คือ 1) ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง จำนวน 15 ข้อ 2) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 16 ข้อ

วิธีการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปรินญาพื้นฐานของการวิจัย และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานในการสร้างเป็นรูปแบบตามสมมุติฐาน แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อติดต่อกับคณบดีในแต่ละคณะทุกคนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม 2549 ถึง

21 พฤศจิกายน 2549 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค(AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน

1.1 วิเคราะห์ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรที่สังเกตได้ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้

วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ โดยมีตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ความสามารถในการควบคุมอุปสรรค ความสามารถในการนำตนเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค ความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค ความสามารถอดทนต่ออุปสรรค และตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตัวแปรอัตมโนทัศน์ ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านอารมณ์ ด้านความสัมพันธ์ ตัวแปรการมุ่งอนาคต ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การมุ่งอนาคต ตัวแปรบุคลิกภาพ ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ความหวั่นไหว การแสดงออก ความเปิดกว้าง การยอมรับผู้อื่น การมีสติ ตัวแปรความเครียด ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ความวิตกกังวล ความซึมเศร้า ความหงุดหงิด ลักษณะอาการที่เกิดกับร่างกาย ตัวแปรความรับผิดชอบ ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 วิเคราะห์ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ที่สร้างและมีความสอดคล้องข้อมูลเชิงประจักษ์

3.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 กับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน และระหว่างตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวกับตัวแปรเกณฑ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกันทั้ง 19 ตัว (Y1-Y16) และ (X1-X3) มีค่าสัมประสิทธิ์รวมทั้งหมด จำนวน 183 ค่า มีทิศทางของความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ $-.001$ ถึง $.831$ เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 133 ค่า และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 50 ค่า ตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการมุ่งอนาคต ($r = .831$) รองลงมาได้แก่ ความวิตกกังวลกับลักษณะอาการที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ($r = .820$) และตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ ความสามารถอดทนต่ออุปสรรคกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ($r = -.001$) และความหวั่นไหวกับการมุ่งอนาคต ($r = -.001$)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 19 ตัว กับตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค (Y18) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ $-.076$ ถึง $.444$ เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 11 ค่า และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5 ค่า โดยความสามารถในการควบคุมอุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเรียน อารมณ์ ความสัมพันธ์ การแสดงออก ความเปิดกว้าง การยอมรับผู้อื่น การมีสติ การมุ่งอนาคต ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการควบคุมอุปสรรคทางบวกสูงสุด ได้แก่ การแสดงออก ($r = .444$) รองลงมาคือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการควบคุมอุปสรรคต่ำสุด ได้แก่ ความหวั่นไหว ($r = .027$) และตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวล ($r = -.076$) ความซึมเศร้า ($r = -.070$) ลักษณะอาการที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ($r = -.030$) และความหงุดหงิด ($r = -.013$) ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 19 ตัว กับตัวแปรเกณฑ์ด้านความสามารถในการนำตนเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค(Y18) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ -.123 ถึง .565 เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 12 ค่า และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 5 ค่า โดยความสามารถในการนำตนเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสัมพันธ์ การแสดงออก ความเปิดกว้าง การยอมรับผู้อื่น การมีสติ การมุ่งอนาคต ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม และความสามารถในการควบคุมอุปสรรค และตัวแปรเกณฑ์มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับความซึมเศร้า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = .565$) รองลงมาได้แก่ การมีสติ ($r = .484$) กับ ความสามารถในการควบคุมอุปสรรค($r = .484$) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการนำตนเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรคต่ำสุด ได้แก่ อารมณ์ ($r = .043$) และตัวแปรเกณฑ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับความซึมเศร้า ($r = -.123$) ความหงุดหงิด($r = -.092$) ความวิตกกังวล ($r = -.087$) ลักษณะอาการที่เกิดกับร่างกาย ($r = -.072$) และความหวั่นไหว ($r = -.014$) ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 19 ตัว กับตัวแปรเกณฑ์ด้านความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค(Y19) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ -.174 ถึง .469 เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 16 ค่า และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 2 ค่า โดยความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสัมพันธ์ การแสดงออก ความเปิดกว้าง การยอมรับผู้อื่น การมีสติ ความวิตกกังวล ความซึมเศร้า ลักษณะอาการที่เกิดกับร่างกาย การมุ่งอนาคต ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ความสามารถในการควบคุมอุปสรรค และความสามารถในการนำตนเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค และตัวแปรเกณฑ์มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับความหวั่นไหวและความหงุดหงิด ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุด ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ($r = .469$) รองลงมาได้แก่ ความสามารถในการนำตนเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค($r = .465$) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรคน้อยที่สุด ได้แก่ การเรียน ($r = .022$) และตัวแปรเกณฑ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับความซึมเศร้า ($r = -.174$) ความวิตกกังวล ($r = -.137$) ลักษณะอาการที่เกิดกับร่างกาย ($r = -.121$) ความหงุดหงิด($r = -.105$) และความหวั่นไหว ($r = -.096$) ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 19 ตัว กับตัวแปรเกณฑ์ด้านความสามารถอดทนต่ออุปสรรค(Y20) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ -.114 ถึง

.606 เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 16 ค่า และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 ค่า โดยความสามารถอดทนต่ออุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อารมณ์ ความสัมพันธ์ การแสดงออก ความเปิดกว้าง การยอมรับผู้อื่น การมีสติ การมุ่งอนาคต ความรับผิดชอบต่อนตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ความสามารถในการควบคุมอุปสรรค ความสามารถในการนำตนเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค และความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค และตัวแปรเกณฑ์มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับความวิตกกังวล ความซึมเศร้า ลักษณะอาการที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุด ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค ($r = .606$) รองลงมาได้แก่ ความรับผิดชอบต่อนตนเอง ($r = .475$) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถอดทนต่ออุปสรรคต่ำสุด ได้แก่ ความหวั่นไหว ($r = .026$) และตัวแปรเกณฑ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับความซึมเศร้า ($r = -.114$) ลักษณะอาการที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ($r = -.108$) ความวิตกกังวล ($r = -.098$) และความหงุดหงิด ($r = -.070$) ตามลำดับ

2. เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม ของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค(AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดย ตัวแปรความรับผิดชอบ มีค่าอิทธิพลรวมสูงสุด คือ มีค่าเท่ากับ 0.22 รองลงมาคือ อัตมโนทัศน์ การอบรมเลี้ยงดู ความเครียด แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมุ่งอนาคต มีค่าเท่ากับ -0.22, -0.08, -0.06, -0.03 และ -0.01 ตามลำดับ ยกเว้น ตัวแปรบุคลิกภาพมีค่าอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ 0.82

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลทางตรงของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค(AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 พบว่า ตัวแปรบุคลิกภาพมีค่าอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ 0.90

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 พบว่า ไม่มี

ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู มีค่าอิทธิพลมากที่สุด คือ มีค่าเท่ากับ -0.13 รองลงมาคือ บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อึดทนในทศน์ การมุ่งอนาคต มีค่าเท่ากับ -0.08, 0.05, 0.04 และ 0.04 ตามลำดับ

3. การตรวจสอบความตรงของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square Statistic) เท่ากับ 79.59 ระดับขั้นความเสรี 79 ระดับนัยสำคัญที่ .46 ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน หรือดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรสังเกตได้มีค่าอยู่ระหว่าง -0.32 ถึง 0.84 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) มีค่าเท่ากับ 0.71 แสดงว่าตัวแปรในรูปแบบอธิบายความผันแปรในตัวแปรความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ได้ร้อยละ 71

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ปรับรูปแบบโดยการพิจารณาจากดัชนีดัดแปรรูปแบบ (Model Modification Indices) เพื่อให้รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ปรับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความคลาดเคลื่อนในการวัด ให้ความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กัน จำนวน 130 เส้น ซึ่งในการตรวจสอบตัวแปรในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 สามารถอธิบายความผันแปรในตัวแปรความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ได้ร้อยละ 71 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) มากที่สุด คือ บุคลิกภาพ

2. เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลของตัวแปรที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ในการวิจัยครั้งนี้ผลของการวิจัย พบว่า มีตัวแปรด้านบุคลิกภาพที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ส่วนตัวแปรอื่นๆไม่มีอิทธิพล ถึงแม้ว่าตัวแปรพยากรณ์ส่วนใหญ่จะไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า ตัวแปรพยากรณ์นั้นไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) เพียงแต่ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอ ที่จะสรุปได้ว่าตัวแปรเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่จะทำนายความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ตัวแปรบุคลิกภาพ มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านิสิตแต่ละคนมีลักษณะการแสดงออกของพฤติกรรมของตนในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งแต่ละคนจะแสดงออกที่แตกต่างกัน จึงส่งต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดทฤษฎีของดิงค์เมเยอร์ (พัชรพร วีรสิทธิ์, 2546 หน้า 28 อ้างอิงจาก Dinkmeyer, 1965) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพ มีความหมายครอบคลุมสภาวะทุกอย่าง อันประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคล นับตั้งแต่สภาวะทางกาย อารมณ์ ทักษะ ความสนใจ ความผิหวัง ลักษณะท่าทางความรู้สึก นิสัย ความสามารถทางสติปัญญา ตลอดจนความสำเร็จ บุคลิกภาพมีความหมายครอบคลุมถึง สภาวะบุคคลที่เป็นอยู่ ทั้งในปัจจุบันและทั้งที่หวังว่าจะเป็นในอนาคตด้วย ที่สำคัญคือ บุคลิกภาพนั้นคลุมถึงวิธีการที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รวมทั้งปฏิกิริยาตอบโต้ที่เขาต้องเผชิญด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การปรับตัวของบุคคลในการเผชิญปัญหา หรือความซับซ้อนใจที่เกิดขึ้นในทุกสถานการณ์ในชีวิตก็นับว่าเป็นส่วนประกอบของบุคลิกภาพด้วย และตรงกับทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพของ คอสตา และแมคเคร (Costa & McCrae, 1987) ที่อธิบายว่า บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลสามารถพิจารณาได้จากลักษณะการแสดงออกของพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งแต่ละบุคคลจะแสดงพฤติกรรมออกมาที่แตกต่างกัน และผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธพร วีรสิทธิ์ (2546) พบว่า บุคลิกภาพในแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ที่ส่งเสริมให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนให้สามารถกล้าที่จะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ผลการวิจัยของ เกษร ภูมิดี (2546) ที่พบว่า 1) ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) โดยภาพรวมของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพ

อยู่ในระดับสูง 2) นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแต่ละด้านแตกต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรค(AQ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาของ วินัส ภักดีนรา (2546) พบว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ได้ คือ คุณลักษณะบุคลิกภาพ ด้านการกล้าแสดงออก ด้านความกล้าหาญ ด้านการพึ่ง ตนเอง และด้านสติปัญญา สามารถพยากรณ์ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) นอกจากนี้ บุคลิกภาพ ยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปร ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ด้วย โดยส่งผ่านตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อึดทนในทศน์ ความเครียด การมุ่งอนาคต และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นไปด้วยเช่นเดียวกัน ผลการวิจัยของ กิติมา ทรงประกอบ (2532) และจากการศึกษาของ ชุตติกร ธนาวิวัฒนากร (2541) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ มินคร (2544) และงานวิจัยของ ศรีนทิพย์ พงษ์ศาสด (2546) ที่พบว่าบุคลิกภาพเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่สูงขึ้น นอกจากนี้งานวิจัยของ อัญชลี สุดเสน่ห์ (2548) ที่พบว่า บุคลิกภาพเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ส่งผล ต่ออึดทนในทศน์ของนักเรียนที่สามารถพัฒนาให้สูงขึ้นตามไปด้วย และผลการวิจัยของ House (1974) Roger (1991) Fontana & Abouserie (1993) เทพวัลย์ สุชาติ (2530) อรวิรุ์ กิริติเสถียร (2534) ชุมพรศรี จัตรปียานนท์ (2538) อรุณญา จรัสสุริยงค์ (2539) อรรณพ ถนนอมวงศ์ (2539) นิลนารา จินารา (2541) รังสิมา หอมเศรษฐี (2542) วรณรักษ์ อุดระภิญโญ (2544) พิชิตา ตัญญบุตร (2544) และ กาญจน์ โชติชัยวิวงศ์กุล (2547) ที่พบว่า บุคลิกภาพในแต่ละ องค์ประกอบมีผลต่อความเครียดของแต่ละบุคคล และจากงานวิจัยของ ปียกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์ (2540) พรทิพย์ เจนจริยานนท์ (2542) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรชนก พุ่มพวง (2546) ที่ พบว่า บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลต่อการมุ่งอนาคตของแต่ละบุคคลด้วย เช่นกัน และงานวิจัยของ กมลวัฒน์ วันวิชัย (2545) ที่พบว่า บุคลิกภาพของนักเรียนที่ดี ที่เหมาะสม มีผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียน

ตัวแปรความรับผิดชอบ จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรความรับผิดชอบไม่มีอิทธิพล ต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค(AQ) ซึ่งเป็นเพราะความรับผิดชอบเป็น องค์ประกอบหนึ่งของบุคลิกภาพตามแนวคิดของเคทเทิลล์ (ศิริพร ประโยค, 2542. หน้า 31- 32 อ้างอิงจาก Cattell, R.B. 1950) เพราะตัวแปรความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับตัวแปร บุคลิกภาพ ซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุทำให้ตัวแปรด้านความรับผิดชอบไม่ส่งผลต่อความสามารถ ในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของเมธยา คุณไทยสงค์ (2546)

เมธาวดี สังขะมาน (2548) น้ำฝน ประทุมชัย (2548) และงานวิจัยของ สมใจ จุฑาผาด (2549) ที่พบว่า ความรับผิดชอบเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ)

ตัวแปรความเครียด จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรด้านความเครียดไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค(AQ) อาจเป็นเพราะว่า ความเครียดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของบุคลิกภาพตามแนวคิดของเคทเทิลล์ (ศิริพร ประโยค, 2542. หน้า 31- 32 อ้างอิงจาก Cattell , R.B. 1950) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ตัวแปรด้านความเครียดมีความสัมพันธ์กับตัวแปรด้านบุคลิกภาพ และตัวแปรด้านความเครียดไม่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของเมธาวดี สังขะมาน (2548) ที่พบว่า ความเครียดเป็นปัจจัยสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ)

ตัวแปรอัตมโนทัศน์ จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอัตมโนทัศน์ ไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ทั้งนี้เป็นเพราะตัวแปรอัตมโนทัศน์เป็นองค์ประกอบหนึ่งของบุคลิกภาพตามแนวคิดของเคทเทิลล์ (ศิริพร ประโยค, 2542. หน้า 31- 32 อ้างอิงจาก Cattell , R.B. 1950) ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ตัวแปรอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับตัวแปรบุคลิกภาพ ดังนั้นจึงทำให้ตัวแปรด้านความเครียดไม่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ)ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวดี สังขะมาน, 2548 ที่พบว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ทางลบ กับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) นอกจากนี้ อัตมโนทัศน์ ยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ด้วย โดยส่งผ่านตัวแปรความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพียรดี เหล่าสุวรรณ (2527) ธีระ มุลธิยะ (2530) รังรอง งามศิริ (2540) สมส่วน พงศ์เจริญ (2544) นवलปรังค์ จำปาศรี (2544) และจิราภรณ์ จันทร์คำอ้าย(2544) ที่พบว่า อัตมโนทัศน์สามารถทำนายความเครียดได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) แต่ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรอัตมโนทัศน์ ทั้งนี้เป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษร ภูมิดี (2546) เมธาวดี สังขะมาน (2548) และ ดวงพร พันธุ์พิทักษ์ (2548) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองมีผลทำให้เด็กมีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) มากขึ้น นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดู ยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ด้วย โดยส่งผ่านตัวแปรแรงจูงใจใฝ่

สัมฤทธิ์ อัครมโนทัศน์ บุคลิกภาพ การมุ่งอนาคต ความรับผิดชอบ ดังเช่น งานวิจัยของ มธุรส วีระกำแหง (2515) และผลการวิจัยของ อารี เพชรผุด (2526) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ดวงพร พันธุ์พิทักษ์ (2548) เมธาวดี สังขะมาน (2548) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็ก เมื่อพิจารณาจากงานวิจัยของ Oluwu (1983) Litosky & Dusek (1985) Thomas & McClusky (1992) เกสร จัจุบัน (2532) กิ่งเพชร ชนะชัยวิบูลวัฒน์ (2534) วรพงษ์ นันทลักษณ์ (2537) คณิต ฤทธิรอด (2537) พรรณวดี จันทราช (2544) ศิริวัฒน์ สาพุทธา (2545) กันต์ฤทัย คลังพล (2546) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครองส่งผลต่ออัครมโนทัศน์ของเด็ก และงานวิจัยของ Symond (1939) วินิจ เกตุขำ (2515) กนกวรรณ โกนาคม (2547) นงลักษณ์ เขียนงาม (2547) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กด้วยเช่นกัน นอกจากนี้งานวิจัยของ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2520) และเป็นไปเช่นเดียวกับงานวิจัยของ ดวงเดือน พันธมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม และสุภาพร ลอย (2529) และ อัญชลี สุดเสน่ห์ (2548) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองมีส่วนสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการมุ่งอนาคตของเด็ก และงานวิจัยของ Radke (1946) Herlock (1978) Gordon (2004) ชูศรี หลีกเพชร (2517) สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2523) สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว (2526) มาริสา รัฐปัตย์ (2532) สุนิสา สิริวิพันธ์ (2541) อัมพร วงศ์ใหญ่ (2542) ศิริพรรณ เหมรังคะ (2542) รุ่งทิวา กัณหาทิพย์ (2543) ศิรินันท์ วรรัตนกิจ (2545) ทวี ทิวาพัฒน์ (2547) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของเด็ก

ตัวแปรการมุ่งอนาคต และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) โดยที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการมุ่งอนาคต มีอิทธิพลทางลบกับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อสรุปในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่พบว่า การมุ่งอนาคตและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลทางบวก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ยังคงมีปัญหาระเบิดการปรับตัว ในเรื่องต่าง ๆ อาทิ การเรียนการสอน เรื่องของเวลาเรียนกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นในช่วงเปิดภาคเรียนใหม่อยู่ จึงอาจเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิต เพื่อให้นิสิตมีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ที่ดี และสูงขึ้น ควรส่งเสริมในด้านบุคลิกภาพของนิสิต ให้เหมาะสมกับสังคมในปัจจุบันได้อย่างถูกต้อง และยังเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

2. การอบรมเลี้ยงดูส่งผลต่อบุคลิกภาพ ซึ่งส่งผลต่อไปยังความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ดังนั้น พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง รวมถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำผลของการวิจัยไปเป็นแนวทางที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคได้ดียิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการตรวจสอบตัวแปรในรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมกันของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค(AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ได้ร้อยละ 71 แสดงว่า มีตัวแปรอื่นๆที่ยังไม่ได้ศึกษาในครั้งนี้นี้ที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) น่าจะมีการศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมในการวิจัยครั้งต่อไป อาทิ เช่น เชาว์อารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง และควรมีการศึกษาลักษณะของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อในด้านจิตวิทยาในด้านอื่นๆ เช่น ความฉลาดทางด้านจริยธรรมหรือศีลธรรม (MQ)

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เจาะลึกในกลุ่มตัวอย่างเดิมหรือในกลุ่มอื่นๆ เพื่อเป็นการยืนยันผลของการวิจัย ซึ่งอาจจะได้ตัวแปรพยากรณ์เพิ่มมากขึ้น